

ומרדעת. מ"י ע"י עור
 וז"ל ע"י ע"י ע"י ע"י
 ע"י ע"י ע"י ע"י ע"י
 כסות. פקחים טו. שנת
 כט. טו. ונמוס' בשנת דף
 ע"י. ונמוסות דף ה.
 ונב"ק דף ק"ו: מ"י ע"י
 ה"ט. ס' ע"י ע"י ע"י ע"י
 ע"י ע"י ע"י ע"י ע"י

צליית ותפילין ומזוזות ודומה לאלו: לא יתן
 המרדעת על כתפו. כתב נכ"מ וטעמה משום דלא
 שרינ מפני שהיא קשה לאלה צהענה שהיא מדרבנן אבל
 לא צהעלה שהיא מדאורייתא:
 ה נובלבד שלא יתכוונו. פירש
 הר"צ וזע"ג כו' מקיים הר"ש
 ופליגא אסתמא דלעיל. ע"כ היינו

מכרים וטעמוהו ע"י ע"י
 חקך יימא על צפרו. ודוקא כשהכלאים יכריס ונראים
 כלאים לא יעשנו מרדעת לתפור
 דחיישינן שמא יקח ממנו טלאי
 לצדו הוהיל ואין הכלאים יכריס:
 ה מוכרי כסות מוכרים
 בדרכו. לנשים צדדי כלאים
 להראות לקונה מדת ארבע ודמו
 וצלבד שלא יתכוונו להנחתן וז"ל
 על גב דלס מתכוין אפילו

שינויי נוסחאות
 ד של חמור נד"ס
 החמור. המרדעת
 ניוט' את המרדעת וז"ל
 נד"ס. זכר ע"י ע"י ע"י ע"י

להוציא עליה זבלו: (ה) מוכרי כסות, מוכרין פדרפין,
 ובלבד שלא יתכוונו בתורה מפיני החמה, ובגשמים מפיני
 פירוש המשניות להרמב"ם

הוא מרדעת החמור ונקרא בלשון ערב מרדעת: ה ר"ל
 שמותר להם מכירת כלים של כלאים ולהשליכם על גביהם
 ובלבד שלא יתכוין להתחמם בהם או לכסות גופו מן השמש.

תוס' רעק"א
 ונתן מן ה"י
 המרדעת. הוא דלא הוה
 דבר שאינו מתכוון כמו
 במוכרי כסות היינו
 המרדעת הוא ליטול
 בדין וגם זה מקור הגנה
 מכלאים כדאייתא
 בירושלמי דאסור ליקח
 ביצה חמה כנגד כלאים
 דכיון דניצל מלכוות
 בחום הביצה הוה כניצל
 במניעת הקור ש"ך ביריד
 ט"י ש"א ס"ק ח': נאות
 מאן ט"י דה תכריכי
 המצות. הוא דלא הוה
 להגן לרש דהוה רק
 בציצית ששקול כנגד כל
 התורה א"כ ככה"ג דלגבי
 המת לא הוה דרך חימום
 ככה"ג גם בחי ליכא
 אסור תני' נדה דף ס"א:
 ה נאות מ"ב ע"י ע"י
 יתכוונו. ומ"י ע"י ע"י
 ע"י ע"י ע"י ע"י ע"י
 רשא תוס' בשבת דף
 כ"ט אבל הר"ן פ"ד
 בחולק דף רצ"א כתב
 להחריב את כפ"ד וע"י ע"י
 בגליון בשבת פ"ה ע"י:

מלאכת שלמה
 ה מוכרי כסות. כי הר"ן ז"ל צ"ל גיד הנשה דף תש"ע ע"י
 ואע"ג דק"ל דר"ש מודה צפסיק רישיה ולא ימות לענין הנשה
 וז"ל אע"ג דהוה פסיק רישיה שריא דהא מן הכל מוכרי כסות
 מוכרין דרכין וצלבד שלא יתכוונו וכו' ואע"ג דודאי מתי ל"י הנשה
 אלא דכיון דלא מיכוין לה לא חשיבין לה מידי ע"י צפ"י ל"י
 קלת. וז"ל רש"י ז"ל ע"י ע"י ע"י ע"י ע"י ע"י ע"י ע"י
 משנה זו אוחה ששינוי צמוספתא צגד שאבד צו כלאים לא יתכרי
 לעובד כוכבים אלא כלאים אסור למכור. וטעוה הוא צדד דהם
 צבד דוקא שמא יחזור עובד כוכבים וימכרו לישראל ולא יכרי צו
 צו כלאים וצבדו אבל כלאים הניכר מותר בכל הנאות מכרה ע"י
 ובגשמים וכו'. פי' הרש"ש ז"ל שלא יפלו גשמים בצלגתו כי
 שלא יזיק לגופו. אית ספרים דגרסי והצטען מפטילין לתפור

הוא מרדעת החמור ונקרא בלשון ערב מרדעת: ה ר"ל
 שמותר להם מכירת כלים של כלאים ולהשליכם על גביהם
 ובלבד שלא יתכוין להתחמם בהם או לכסות גופו מן השמש.

תוספות אנשי שם
 צלר מטפחות הספג
 שמנגבין בהן את הכלים
 ובאר הטעם שכולו מפני
 שהידים נוגעות בהן והן
 נכרכין על היד ממד וז"ל
 דל' צה שאמר צירושלמי
 מפני שממסם צה את ידיו
 אכולהו מטפחות קאי ומפי'
 דלא כהר"ז שלפ"עמים
 ממתס אלא שחמיד הוהיל
 והידים נוגעות בהן והס'
 נכרכין עליהן מתממין
 אותן ואע"ג שאינו מתכוין
 לחמם ז"ל דהוה פ"ד וגם
 לפ"י לכאורה אין ללמוד
 צלמי אס למטפחות
 שמנגבין בהן צניט המרדע
 שגם הס' והידים נוגעות
 בהן והן נכרכין עליהן
 ומתממין אותן אבל
 מטפחות שפורסין על
 השולתן אין ללמוד מכאן
 צלב הר"ש צהענה
 הכיוו הרמ"א צ"ע כ'
 דגם הס' אסורות וק"ל
 דל"ן להלק צניטס וצין אלו
 דממתי ע"י:

תפארת ישראל
 הכי הוה ליה לועג לרש דאסור [בכרמס י"ט א"י] ואי"ל דזה דוקא
 צמעות צליט ששקולה כנגד כל המצות. ליתא דהרי גם ללמוד או
 להפליג אלו. כל שלא לצורך וכיו נשמתו אסור נ"ד שר"ס ס"ט וז"ל. גם
 אי"ל דהכא צללאים גם צחי דומיא דמת שאינו נהנה מהליבוש. כגון
 מוכרי כסות שלבשו להראות מדמו להקונה שרי נכ"י ס"ז. א"כ הכא
 נמי צמת שאינו נהנה מהליבוש שרי נכ"י נכ"י מה ס"א צ"ל. ליתא.
 דהכא שמתציש המת לכבודו. הרי צחי כה"ג אסור. אלא ז"ל דכל
 לועג לרש אינו צבדו המת לכבודו. הרי צחי כה"ג אסור. אלא ז"ל דכל
 לכבוד הוה צכה"ג שלא לעשות מצוה צפמי כשהוא פטור צהו. וצגון
 לצבוש תפילין וצליט צפמי אשה. והרי צבד חו צדיק מצבד מת.
 דהרי מעבירין מת מפני הכלה נכטות י"י א"י. אע"י דרק צשאין
 המו או המת יוכל לעשות המעשה שעושה המו איכא לועג לרש.
 ומה"ט גם מעשה חול שאינו לצורך המת. כגון לאכול או לשמות
 צפמי אסור נ"ד שר"ס סקט"ו. א"כ צבלצישו כלאים דליכא ה"ע. וגם
 עוד אין הוכחא מזה שהמי אסור צו. שרי. וכן צכל ז"מ. משא"כ
 עשה אסור: כד זחטטעל. והוא קשה: כה מותר ליצט עליהן
 כשאין צפרו נוגע בהן נלעיל סי' י"ד. ואין צריך חנה לפרש קן מדליין רגיל ליצט ערוס על החמור. משא"כ צכריס הכ"ל שישן עליהם וצ'
 להקנות קן. ודוקא צניכר הכלאים צהן. דאלי"כ גם לחמור לחוד אסור. שמא יקח ממנו טלאי לצבד נגס ס"ן: כו דלא שרינ צקשין
 הצהעה. דהו"ל מרי דרבנן. ולא צהעלה דאסור צכריס מדאורייתא: כו ולבשו להראות מדמו להקונה:

נאות לטן ח"ל ואינו מציין כראוי צדללו צית ראש נמי למכור כו'
 וצ"ע עכנ"ה טו. והקטש יוצא צבד שלו דלפעד"ג ממד' וצמטו וצ'
 ד' צ' דצעינ העללה דומיא דלציטה דלית צה הנחת הגוף דדוקא
 צלציטה אפי' צלה הנחת הגוף אסור. משא"כ צהעלה דוקא
 צמתכוון ולהנחת הגוף. ומה"ט מוכרי כסות כשאין לוכשו קן
 מעלין על גופן. שרי צאין מתכווין להנצל ממתה וגשמים ח"י
 דוקא צמרדעת דמתכוון צהעלה להנצל ממתה וגשמים ח"י
 צגדיו ויחללכן גופו ע"י ונהייט דקאמר ממתי' אפי' להוציא עליה וצ'
 ר"ל אפי' הנחה דרך חמוס אסור] או שמחטוין שלא צחן
 המשא לחמיפו משא"כ מטפחת הספרים כשאין לו צית ראש ח"י
 מצבוש. וכשצמעלהו עליו אינו להנחת הגוף כלל רק להנצל ע"י
 מעפרורית השערות. להכי שרי. ומה"ט אסור צירושלמי לחמוס
 ציטה חמה (וכ"י קדירה חמה) צשעטנו. מדמתכוון שלא יצוה ח"י
 שאינו דרך מצבוש. אסור מדהוה העללה להנחת הגוף. ח"י
 הנחה דומיא דלציטה:

משנה ראשונה
 דפוגומיהו דת"ק סבך צחתי אולי ואין עשיין לתמס ואע"פ
 דלפעמים מתחממין צהס אין דרך חימוס צכך ור"א סבך דצחמה שעה
 צמתכוון לחימוס צהס הוה כעשו לך ודרך חימוס הוה. וממתי' דפי'
 צמה צהנה מכניס חבלים לתוך ידו וצלבד שלא יכרון משמת דכר"א
 אוחי דהס חבלים אין עשוין לתמס ויהייט דאמתי' הלכה כר"א:
 ד אפי' להוציא עליה זבל. פי' לא מיעבד לחמוס דאסור אע"פ
 שאין עשו לציטה ולחימוס השתא מיהא דלחיה לוצבוש הוה צעניד
 לציטה אלא אפי' להוציא עליה וצל אסור דהא נמי כעצדיה לשם מצבוש
 דמי להגיל צגדיו וגופו מטיטף חבל וכמו דגשמים מפני הגשמים
 דלקמן אבל חמו על כתפו להראות לקונים פשיטא דשרי כ"ש ממוכרי'

כסות: ה ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה. קמ"ט
 מאי קמ"י פשיטא דהייט עיקר כלאים דאורייתא. ולמתי' דפי'
 דהכא שהמכירה מוכחת עליהן דמילא לצבדים שאינם דרך צדיקה
 אפי' מתכוון שרי שאין דרך חמוס צכך כמו רביה שעל מחוץ
 דהכא צמתכוון אסור דלא דמי לרביה שהיא עממה אינה עשויה צ'
 אבל זה עשו לציטה ומלך אחר חנו ממירין גרע טפי והייט ח"י
 דהכא הצטעין מתמירין וצכל איסוריס קי"ל דצבד שאינו מתכוון
 ולא מתמירי צטעין. משום דהכא פסיק רישא הוה דהא צניכר כלאי
 משום דהמכירה מוכחת אמתי' דהוה כלאי עשו לציטה ומתי' ח"י
 דמי לגמרי מתמירי:

תפארת יעקב
 בעו אוח ג ומד"ט מוכרי כסות כשאין צובשין בו. צפמיס אוח ס' לא כחז קן ע"ס ובהלכות גדולות. יכין אוח כו אלא ע"כ דרך כשי
 או המת יבד' כו. א"כ נמי שאין לו זרוע דפטור מחפילין. יהיה אסור להניח צפמיס משום לועג לרש. ולעניד' לועג לרש ליכא אלא גבי מת מחו

הוא מרדעת החמור ונקרא בלשון ערב מרדעת: ה ר"ל
 שמותר להם מכירת כלים של כלאים ולהשליכם על גביהם
 ובלבד שלא יתכוין להתחמם בהם או לכסות גופו מן השמש.

אסורה לאוריתא כי לא מתכוין שרי לכתילה וכן הלכה: והצנועים. המחמירים על עצמן: מפשיילין במקרא. נותנים המקל על כפיהם והכלאים מונחים נקליהו ואין כפיהם נוגעות בכלאים: ו תופרין כדרכן. מניחין הכלאים על הצרכים ועל השוקים כשהן מופרים: ו הברסין והברדסין. שניהם עשוין ממלמ ומכסים זה את המטות אלא שאלו דקין ואלו עזין: דלמטיקיון. נתי שוקים קאלל"ש'י' נלע"ו: מנעל הפינון. מנעל שעושות מפסולת הנמר: עד שיבדוק. שמה יש פשתן מעורב נהן: הבאים מחוף הים וממדינת הים. מחוף הים שהוא ממדינת הים: שחזקתן מן הקנבוס. משנה זו נשנית נראשונה בזמן שלא היה הפשתן מני בכל מקום אבל בזמן הזה שהפשתן מני בכל מקום כולם נריים נדיקה הלך הלוקח נגדים חפורים מן הנכרי בזמן הזה לא ילכש עד שיבדוק יפה: וזמנעל של זרב. מנעלים של עור ומחופים נמנים נלנדים או נלמר עז ומגיעות עד היך כעין אותם שקורים צורקי"ש'י' נלע"ו ונערכי כופ"ש ולפי שעשוין (אחם הרגל קרויים של זרב לשון יורכו נלמנו (איזו ו): אין בו משום כלאים. אין חוששין שמה פשתים מעורב

משנה ז': וזמנעל של זרב. פירש הר"צ מחופים מצפנים נלנדים וכו' ואין חוששין שמה פשתן מעורב בהם. ולא ידענו טעמה מאי דאין חוששין ולמה נלמר שעושי המנעל ההוא יהיו נזהרים למנוע אפי' חוט של פשתן אחד. והר"ש מפרש נהפך שמצפנים עושים פשתן ואין חוששין שמה יש ציניהם למר. וגם לזה לריך טעם. והרמב"ם נחזרו כחז מנעל שהוא כלאים ואין לו עקב ומותר לפי שעור הרגל קשה הוא ואינו נהנה כשאר עור הגוף ומפרש כ"מ דורז כלומר צימות החמה לנזשים אותו ויש בו פשתן ולפעמים משימים צו ג"כ למר כדי ללוזשו צימות הקור וכחז דמ"ש אין לו עקב ללו דוקא דהא עור העקב הוא הקשה שנעור הרגל אלא לזורתו של המנעל ההוא כך הוא. אבל נספרו צ"י לטור יו"ד סי' ט"א

צינונים
ו תופרי כסות. מ"י
ש. ס. ס. עור וכו'
ש: ו הברסין. מ"י שס
הכ"מ. עור וכו'
סימן שז סעיף ז:
ומנעל. מ"י שס הטי"ו
עור וכו' שס סימן ט'
סעיף יג:

שינויי נוסחאות
ה במקל צירושלמי
לאחוריהם במקל ונשנת
ונפסחים שס במקל
לאחוריהם: ו הברסין
נד"ס הברסין. ילכש
בהן עד צירושלמי
ילכשם עד. הבאים
נכד"י אף הבאים וכו'
צירוש. בקנבוס נד"י
בקנבוס. ודר צירוש'
נגמ' זרב.

תוספות חדשים
ה (בר"ב ד"ה) מוכרי
כסות כו'. וכן הלכה
עכ"ל. וכן פסק נט"ע
סי' ט"א:

ראשון לציון
ז (בר"ב ד"ה) ומנעל של
זרב מנעלים של עור
כו'. ע"מ"ש המ"ט נשס
מהר"ם רפ"י דמקומות:

תוס' רעק"א
ז [אות עג] בר"ב ד"ה
ומנעל. קרויים של
זרב. מלשון שרב דו"יין

תוספות אנשי שם
ז בר"ב ד"ה עד שיבדוק
כו' מעורב כו'. משמע
דהשש הוא מגוף הנגד
שמה נחשנז נלרינו
פשתן וגורם נדרי'
שחזקתן מן הקנבוס
דמשמע שהשש מעורבת
נגוף הנגדים מייר
והנדיקה היא ע"י נביעה
כמ"ש נגדה דק"א ומה
שפרטה משמחתי נגדים
אלו משמע דדוקא נהני
שישין שמתחוקים
נחשנז אכל נשאר
נגדים סתמה ל"ם
למעורבת נלרינה דדוקא
נחשנז מששו ככל
הנגדים מ"ש הר"ב לק'
נדיה שחזקתן כו'. אכל
הר"מ מפ' דהשש הוא
המחפירה וגורם נדרי'
שחזקתן נקנבוס כמו שהיא
לפניו וקאי אחפירה
והנדיקה היא נזאר או
נחזק. ומה משנה נגדים
אלו הייט משום דאלו היה
דרכן לקנותן תפורין (ד"מ).
וע"ש שאלריך: ד"ה
הבאים כו' שהוא
במדה"י. והא דלא מני

פירוש המשניות להרמב"ם

שהבאים ממדינת הים ומא"י הים אינן צריכות בדיקה שכולן יתפרו אותן בחזית קנבוס שהפשתן אינו נמצא אצלם ודברי ר' יוסי היה אומר בשם מי שהגיד לו בזמן שלא היה נמצא פשתן בכל הארץ וכן אמרו בגמרא הדא דתימא בראשונה שלא היה הפשתן מצויה בכל מקום אבל השתא שהפשתן מצויה בכל מקום צריכה בדיקה: ומנעל של זרב

מלאכת שלמה

דולמא. והסכות שקורין נלע"ו שאין קורין בל' יין דולמא ע"כ ורמיזי שנקד הר"ר יהוסף ז"ל הצירסין הבי"מ צריי וגם הוסף יו"ד אחר הבי"מ: והדלמטיקיון. פי' נערוך י"א נלע"ו קאפא: ומנעלות הפינון. פי' נערוך ע"ש מקומן כדכתיב ויחוו נפונות: לא ילכש בהן. איח ספרים לא ילכש: ר' יוסי אומר אף וכו'. לריך למחוק מלת האף: ומנעל של זרב. נערוך נערוך

תפארת ישראל

דיים מכלאים. החם שיהין לדין נמקום אחד בהכלאים. אכל הכא ככל מחיצה ומחיצה דיו זיין משס ולהלן ואין שיהין נמקום א': ג' שיהן ממלר לכסות נהן המטה. אלא שאלו דקים ואלו עזים: ד' ציינקליידער של למר: ל'ה מנעלים מפסולת הנמר: ל' שמה פשתן מעורב נהן. וה"ה כל נגדים שקונה מעובד כוכבים. וה"ה צייט עובד כוכבים. מיהו נגמן להחייט חוטי קנבוס. לא חייטין לאחופי'. דלזמן לא מרע אומנופיה. מדלפטר לעמוד על הדבר. דפשתן נכה מהר. משא"כ חוט קנבוס הולך ושוך. ועוד דחוט קנבוס כשנחנתק. שערותיו ארוכין משל פשתן יו"ד ספי' ע"ג מיהו צאינו נטון ל' קנבוס אסור. דלא מרע אומנתו כשימלא אח"כ שהוא פשתן. דמז"ל הייטו ספור שהוא קנבוס ע"י שס ל' דהפשתן שס ציורק יומר מקנבוס והכי קיי"ל גש ס"מ ל' פלנטאפעל, שמניח על זאהלע שלו נגד למר שיהא נוח לדרוס

משנה ראשונה

נמקום שאפשר לנרר ע"י נדיקה ות"ק ס"ל דאין קומכין והכי קיי"ל כמ"ש הפוסקים ריש הל' שמיטה: ומנעל של זרב. הרמב"ם

וצנועים הם המדקקים במצות: ומפשיילין במקרא. הוא ישים אותם בקצה המטה וישים המקל על כתפו כדי שלא יגע לגופו: ו כל זה מבואר: ו אלו השמות כולם לא נמדנו על פירושם אבל הענין ידוע ומובן והוא שכולם הם נהר צמר ילכשו בהם הרגלים והשוקים כי הוא אמר שאסור ללכשם עד יחקר עליהם אם הם תפורין בפשתן: וא"ר יוסי

תקן ר' תופרי כסות וכו'. נראה דהני מרי נאצי דמוכרי כסות ותופרי כסות לא זו אף זו קמי וקל להנין: ו הברסין. נערוך גס הנדסין נל"מ וכו' הרש"ש ז"ל ונראה כמאן דגריס לה נ"ש שהי"ש מפ' הנרסין צריי. והענין הוא כדאי נמד' ר' משמח טעשהוין אלו נרקים והן מנכסים. ונרקים ונרקים ונראי נל אחר: שנשמה הלעו לפי המקומות. והנרסין מפ' צירוש'

2

זאת עקב סופו למות, כלשון הגמ' שם למחר באין אלנו ועכשיו מחרפין אותו, משא"כ לענין מי לא שייך זה. ועוד דשאינו מת דפטור מכל המצות, וכן נראה מזה ששנים נוהגים בכל א' וא' משראל. ומי שנת קטנט ע"כ בני דתו של נהנת דקאמר לא מנחלתי משום דובר שקרים לא יכון לנגד עיניך (מסכת סוטה פ"ג ע"ב)

מנוה להדלקה במקומו בעיני ומוכח מזה דכשהדליקה בפנים לא יא יד"ם ולא עשה כלום.

ואפשר דכונת הגמ' דבשלמא למ"ד הדלקה עושה מנוה ניחא שאינו יוצא בהדלקה בפנים מאחר שסתם אדם מוכין לנאת באופן הראוי לנאת לכתחילה ומש"כ כשהדליקה בפנים שאין זה לכתחילה אינו רוצה לנאת אך באמת אם יתכוין לנאת בהדלקה בפנים יא אלא שלמסקנת הגמ' שאף למ"ד הנחה עושה מנוה לא עשה כלום שהרואה אומר לזכרו וכו' אף בכה"ג לא יא.

ובזה יתיישב מה שפסק הרמב"ם פ"ד ה"ט דכשהדליקה מצפנים לא יא משום חשדא שהרואה אומר וכו' ונתקשו טובא אמאי לא נקט טעמא דהדלקה במקומו בעיני דהרי קי"ל שם דהדלקה עושה מנוה, ולפי המצואר ניחא דאף למ"ד הדלקה עושה מנוה כשמתכוין בפירוש לנאת באופן זה הוה הדלקה במקום הראוי ומשום כך איננו נר"ך לטעמא דחשדא דאף באופן הנ"ל אינו יוצא יד"ם, ודו"ק.

אך נע"ק לפי"ז כמה דאין מנוה הדלקה בזמן הגמ' לאחר שכלה רגלי דתרמודאי (כמצואר בדרך א' גמ') ולמה לא יליק אז לזני צימו, ונ"ל דקצטו את זמן ההדלקה בהתאם למצותו לכתחלה שהוא על פתח צימו מצוה.

הגדה אף לפני הנ"ל מצואר דאף שלא בשעת הסכנה יוצא יד"ם בהדלקה בפנים אין צוה כדי לצאר למה נהגו להדליק לכתחלה בפנים צומה"ו ודנתי צוה במק"א (עיין בסוף הספר מכתב י"ט).

סימן ע"ג

בענין כלאי בגדים ומוכרי כסות

כ"ח ע"ב, מוכרי כסות מוכרין כדרך וכו' הנה הקשו הראשונים למה מותר למכור כדרך ואף שאינו מתכוין להנאתו מ"מ הוה פסיק רישא ולא ימות, וכתוב' שנת כ"ט ע"ב כתבו דמיירי באופן דלא הוה פסיק רישא עי"ש, אך הר"ן בחולין פרק גיד הנשה ז"ג ע"ב **ל** חידוש מכת קושי' וו דבאיסור הנאה מותר דשא"מ אף במקום דהוה פסיק רישא וכתב צוה ליישב מה דמותר להריח צנת חיהא כיון שמתכוין למלכתו ולא להנאה ואף דהוה פסיק רישא מותר דאין איסור בפסיק רישא אלא באיסורי מעשה כמלאכות שנת וכדו' ולא באיסור הנאה, ובהמשך דבריו **ל** כתב הר"ן שם דלא קשה מהמצואר בכ"מ דהמתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה הרי דאמר' אדרבה דבאיסור הנאה חייב אף באינו מתכוין כלל כיון שנהנה דלא אמר' כן אלא באחיבה וצבילה בלבד ולא בשאר הנאות עי"ש.

והגדה מלבד מה שז"צ בספרת הר"ן דמאי שנה איס"ה משאר איסורי תורה לענין פסיק רישא, **הקשו האת** לדברי הר"ן ממה דהמודר הנאה ממעין אסור לטבול צו צימות החמה אף שאינו מתכוין להנות דמ"מ הוה פסיק רישא הרי דאף באיס"ה אסור פסיק רישא, ועיין בטורי אבן **ל** ר"ה כ"ח באבני מילואים, ועוד קשה דהר"ן לנאורה **ק** מותר את דברי ענמו שהרי בסוף פרק שמונה שרשים קי"א ע"א דחה הר"ן את ראיה הערוך דפסיק רישא דלא ניח"ל מותר ממה דמוכרי כסות מוכרין כדרך וכתב דלבישה שאין סתמה להנאה לא הוה לבישה וכל שאינו נהנה אינו מלבוש **ל** אלא משא, ולכן מותר למוכרי כסות ללבוש כדרך כיון שאין זה לבישה הרי דס"ל דאין כאן איסור כלל כיון שאין זה לבישה ולא כמ"ש בחולין דבאמת הוה לבישה אלא דמותר כיון דהוה דשא"מ ואין באיס"ה דין פסי"ר, עי"ש.

והגדה בהקדס ביאור ספרת הר"ן בחולין דהנה זה פשוט דאין כונתו לומר דהנאה שאינו מתכוין לה אינה הנאה במציאות או שאינה נחשבת הנאה לפי דין תורה (וראינו בכמה ספרי אחרונים שכתבו כן בכונת הר"ן), דל"כ אין זה סליי במחלוקת ר"י ור"ש דשא"מ ובסוגיין **ל** מצואר דלר"י דאוסר דשא"מ אסור למוכרי כסות ללבוש ללאים ומצואר מזה דבאמת יש כאן הנאה אף שאינו מתכוין להנות כלל אלא דלמ"ד דשא"מ מותר בכה"מ מותר דשא"מ גם באיסור כלאים וכל חידוש הר"ן הוא רק לענין דין פסיק רישא דאסור גם לר"ש דבאיס"ה אין איסור בפסי"ר, וד"ו נר"ך ביאור.

וע"כ ז"ל עפ"י המצואר בשע"י ש"ג פכ"ה וכן בקו"ש בפסחים כ"ה דבאמת כל איסורי הנאה שצמורה אין הגדרת איסורן ע"ס ההנאה המגיעה לאדם אלא השתמשות האדם בהם להנאתו וד"ו מוכח מהמצואר בפסחים שם ובכ"מ דגם באיס"ה מותר דשא"מ ואם ע"ס ההנאה הוא האיסור מה שיך צוה הימר דשא"מ דכל יסודו הוא רק ההנחה דמעשה האדם הנעשים שלא במתכוין אין בהם חוקף ומשמעות ואינם מתייחסים אליו לתייבו כמצואר בפפרי לפסחים בסי' כ"ט וא"כ מה שיך הימר זה בהנאה **ל** שהיא מציאות ולא מעשה וע"כ דגם הנאה אינה אסורה אלא כשהיא צאה ע"י מעשה האדם וזמנתו ואף שאין נר"ך דוקא מעשה ידים מ"מ בעיני שהנאה תצא לו על ידו ולא מעצמו, ומה"ט כתבו הפוס' בפסחים כ"ו ע"א ד"ה לאותן דאין איסור אלא כשהוא מקרב עצמו **ל** להנות דאם ההנאה צאה לו שלא על ידו כלל אין זה הנאה שאסרה תורה שאין צוה גדר השתמשות, וצוה מובן מה שנחלקו בדשא"מ אף באיס"ה דהיינו אם הליכתו למקום שיש צו ריח עבו"ו וכדו' נחשב מעשה הנאה כיון שהלך לשם או שמא אין זה נחשב מעשה הנאה והשתמשות

כיון שלא נמכרין במעשיו להנות כלל, וזוה חידוש הר"ן
לדמ"ד דשא"מ מותר, מותר באיס"ה אף בפסיק רישא
דזוה שאני כל מעשה איסור ממעשה הנאה דכלל מעשה
אמר' דכיון שממכרין לפסוק ראש הו' כממכרין להריגה
כיון שהדברים הם קשורים בהפך אבל ממעשה הנאה
שאינה מעשה צפני עומה באופן מופשט כגון הריגה או
עשיית חרין וכדו' שאין ענין הכונה בהם אלא לייחסם
לאדם, אלא הכונה בה (במעשה השחמשות והנאה) הוא
תנאי בעצם המעשה צוה לא מהני פסיק רישא דאף
דפסיק רישא נחשב מעשה מעשה הריגה וכדו' מ"מ אינו
נחשב שהשפתת דזה תלוי יותר בזכותו משאר מעשים,
וזהו דגשה אחרת י"ל דרק בתולאה בזמניאות י"ל דכיון
שהיא מוכרתת היא כאלו ממכרין גם לה דדבר אחד
הם המעשה ותולאותיה אבל בהנאה שאינה תולאה נכרת
בזמניאות אלא בהנאה והרגשת האדם צוה אין התולאה דהיינו
ההנאה קשורה במעשה האדם עד שנימא דכל הממכרין
למעשה הו' כממכרין להנות חוה כעין מש"כ החו"ה במ"י נ'
אות ו' לענין לא אפשר וקא ממכרין דבהנאה קל יותר,
ע"ש דו"ק.

וי"ש להטעים זאת בסגנון אחר דאין איסור בפסיק רישא
אלא כשאין צריך כונה אלא לייחס את המעשה
לעושהו ולתת לו תוקף מעשה האדם וזוה מהני פסיק
רישא (וכמ"ש בפרי"ש לפסחים סי' כ"ח אות א'), אבל
בהנאה דבלעדי כונתו להנות אין הנאתו שלימה כמ"ש
במהר"ם תלמוד פסחים כ"ה ע"ב לגבי הנאה ריש
דכשאנו ממכרין אין הנאה הריח באופן מושלם ואינו
מורגש על תכליתו ואף שזודאי יש צו הנאה אף כשאנו
ממכרין (דאל"ה הו' מותר אף לר"י כיון שבמציאות אינו
נהנה והלא מנזאר בגמ' ובר"ן שם דאינו מותר אלא
לר"ש כנ"ל) מ"מ כיון שבכה"ג אין ההנאה מושלמת
ושונה אין לומר דכל המכרין להרים צמ פיהו הו'
ממכרין להנות וכן כל הנוצח כלאים למכור הו' ממכרין
להנות כדרך שאנו אומרים בכל פסיק רישא דבאמת לא
הו' דבר אחד כלל כיון דכשאנו ממכרין להנות באמת
אין הנאתו שלימה, ודו"ק צוה היעזב כי קלמתי והדברים
עמוקים. 36

ור"פ ר"ז נראה ביאור דברי הר"ן צמה שכתב לחלק בין
הנאה אכילה דאסור צי' כל מתעסק כיון שנהנה
לשאר הנאות דאפי' פסי"ר מותר צוה, דבאמת בהנאה אכילה
אין כלל נפ"מ בהנאתו בין הממכרין להנות מן האכילה או אינו
ממכרין שהרי זה עובדו של אדם שנהנה צמה שאוכל וכן בשפתיה
ובכה"ג שאין הכונה סיבה לשלימות ההנאה לא שייך צי'
סגרת הר"ן להחיר פסי"ר באיס"ה (והדברים נכונים צפרט
למש"כ צכמה מקומות דהנאה אכילה שאסרה מורה אינה
כלל מתיקות טעם האוכל צפיו אלא הרגשת השביעה

הנאה ע"י אכילתו ולא נחלקו ר"י ור"ל בחולין ק"ג
ע"ב אלא אם שביעות הגרון הוא האיסור או שביעת
המעיים ולענין הנאת השביעה צודאי אין נפ"מ אם ממכרין לכך
או לא ועיין צוה בפסחים סי' ע"ו) ונראה דה"ה צטובל
במעין צימות הממה אין תוקף הנאתו תלוי בזכותו ולכן
אסור צו פסי"ר (ובשע"י שם כתב לחלק בין הנאת אכילה
ועיילה שגופו נהנה ממגע האיסור ממש דצוה אסור פסי"ר
להנאת ריש וכדו' שאינו נוגע באיסור וצוה לא נחשב
משפתת צו ע"י דהו' פסי"ר, ע"ש).

וגר"א לפי כ"ו דאין דברי הר"ן קוטרים זא"ו דבאמת לא
כתב הר"ן בחולין שם דממכרין כמות הו' ההנאה
עצם האיסור, ונראה יותר דמעשה הליצה הוא האיסור
וכלשון הגמ' ציצמות ד' ע"ב "לבישה דאית בה הנאה" היא
שנאסרה צמורה ולא לבישה שאין בה הנאה, וכל כונת
הר"ן הוא להוכיח דכיון דאין כאן איסור בעצם המעשה
לבישה אלא"כ יש צו ג"כ הנאה אין צוה איסור
של פסיק רישא דאף שזודאי המכרין ללבוש הנגד לא
המכרין ללבוש להנאתו ורק צכה"ג הו' לבישה, ויסוד הדבר
הוא דכל דבר שאין צו איסור אלא אם נהנה לא
אמר' צי' דפסיק רישא הו' כממכרין וכיון שאינו ממכרין
להנות הו' ככל דשא"מ דמותר, והר"ן לא כתב כלל דכלאים
הו' איסור הנאה אלא דכיון שאינו ממכרין להנות לית
לן צוה אף אין מזה כל משמעות דעצם האיסור הוא ההנאה
ואפשר דיסוד האיסור הוא הליצה אף אין כאן לבישה
אלא"כ נהנה צפועל, חוה גם כונת הר"ן צמת שכתב דכיון
דאינו ממכרין להנות אין צו דין פסי"ר ואין מזה ראי' לכל
פסי"ר דלא ניש"ל, ואף דמתחילת דברי הר"ן שם צצמת
משמע דמלבוש ש"סמתו" להנאה הו' מלבוש ואסור אף
אם באמת אינו נהנה כעת או עכ"פ אינו ממכרין
להנות מ"מ מהמשך דבריו משמע יותר דלא נחשב לבישה
אלא"כ נהנה צפועל ע"ש. (אבל לר"י דס"ל דדשא"מ
אסור צכה"מ ה"ה דאסור באיסורי הנאה כיון שעכ"פ
נהנה ולשיטתו אין הכונה קובעת כלל, ח"פ).

וגר"א הדבר דאיסור כלאים אינו בעצם ההנאה לבישה
אלא לבישה שיש בה הנאה מוכה גם מדברי החו"ה
צנדה ס"א ע"ב שכתבו דגם צציות אין חיוב כשאנו נהנה וכמו
בכלאים דאין צו איסור כשאנו נהנה ע"ש וכ"כ הרשב"א
צסוביין, הרי שדינו צוה צציות לכלאים ובשניהם אין חיוב אלא
לבישה שיש בה הנאה ואם בכלאים הו' האיסור בעצם ההנאה
הרי צציות צודאי לא שייך גדר זה, ודו"ק.

ור"א לרבות דא"כ דהליצה היא האיסור בעצם אלא דבעינן
לבישה דאית בה הנאה א"כ למה הו' כלל דשא"מ
צמוכרי כמות כיון דמתכרין ללבישה והוא עצם האיסור
ובמציאות הרי נהנה כנ"ל, דמ"מ כיון דאינו אסור

משכחת לה בארבע גווני אפשר וקא מכוין שאפשר לו לילך בדרך אחרת כשהוא מרגיש הריח ההוא של ע"ז ואפשר לו לנטוי ממנה לדרך אחרת בלתי עקום ואריכות הדרך ואינו עושה ועוד דמה שאינו עושה כן הוא מכוין ג"כ להנאת הריח ההו' או לא אפשר בדרך אחרת בשוה וכל שאינו בשוה לא אפשר מקרי בכלה שמעתין מ"מ קא מכוין או לא אפשר ולא קא מכוין או אפשר ולא קא מכוין. והאי לישנא קמא קס"ד דכולה מלתא תליה בכוונה הלכך כל דמכוין לכולי עלמא אסור בין אפשר בין לא אפשר בין לר' יהודה בין לר' שמעון. ולא אפשר ולא מכוין כולי עלמא דהיינו אביי ורבא לא פליגי דלר' שמעון שרי דהא אית ליה דבר שאינו מתכוין מותר לן במאי למשרי טפי מלא אפשר ולא מכוין אבל לר' יהודה דאית ליה דבר שאינו מתכוין אסור לא שנא מתכוין לא שנא שאינו מתכוין לא שניא אפשר או לא אפשר לעולם אסור להאי לישנא דאזלינן בתר כוונה. כי פליגי אביי ורבא אליבא דר"ש בדאפשר ולא מכוין אביי כר' שמעון ורבא אמר לך עד כאן לא קא שרי אלא בדלא אפשר אבל בדאפשר לא ובהאי פירושו נחא כולה שמעתין דאי הוה אמרינן דלא אפשר ולא מכוין כולי עלמא לא פליגי דשרי היינו ר' יהודה ור"ש תקשי ליה לרבא דהשתא אמרינן דבדלא אפשר לא פליגי א"כ כי פליגי ר' יהודה ור' שמעון בדאפשר ורבא אמר דעד כאן לא קא שרי ר' שמעון אלא בדלא אפשר אבל בדאפשר מודה דאסור א"כ פלוגתייהו בדלא אפשר אבל במאי דאמרן נחא דלר' יהודה בכל ענין אסור ולאביי פליגי ר' יהודה ור"ש בין בדאפשר בין בדלא אפשר ולרבא לא פליגי אלא בדלא אפשר. וא"ת א"כ מאי קאמר כי פליגי בדאפשר ולא קא מכוין ואליבא דר' יהודה כולי עלמא לא פליגי דאסור דמשמע דוקא בדאפשר הו' דאסור אבל בדלא אפשר אפילו לר' יהודה שרי דאי לא לשמעני בהדיא. הא לא קשיא דאיהו מסיק למילתיה סתם במאי דשוו אביי ורבא ובתר דאסקיה אמר דפלוגתייהו ליתא אלא אליבא דר' שמעון דאלו לר' יהודה לעולם אסור דהא דבר שאינו מתכוין אמר אסור ולא שנא אפשר ולא שנא לא אפשר להאי לישנא. ואשתכח להאי לישנא דלכולי עלמא בדלא אפשר ר' שמעון וכי פליגי בדאפשר ודכותה בפלוגתייהו דגרייה בגדולים שרי לכולי עלמא כי פליגי בקטנים. וא"ת ואביי היכי שרי אליבא דר"ש בדאפשר ולא מכוין דהא פסיק רישיה ולא ימות הוא ואביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישי' ולא ימות. א"ל דכי אמרי' פסיק רישיה ה"מ במידי דאי הוה פסיק רישיה נגמרת המלאכה לגמרי שאם מסתפק משמן שבנר על כרחו גורם כבוי הוא ואי אפשר לו לגרום במקצת לפי שהיא מלאכה חוץ ממנו. אבל כאן בריח אע"ג דמריח כדאמר הנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו מ"מ כל שאינו מכוין אין הריח גמור ואינו נרגש על תכליתו הלכך לא חשיב פסיק רישיה. וכן בגרייה אע"ג דלא דמיא להא מ"מ אית בה קולא אחריתי דאפילו הו' פסיק רישיה מלאכה שאינה צריכה לגופא היא דהחופר גומא ואינו צריך אלא לעפרא פטור עליה ובמלאכה אדרבא אשכחן בעלמא גבי טבילת זבה שתשמש ביום אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא יבא לידי איסור כרת כלומר שמא תראה בו ביום ותסתור. וא"ל דשאני התם דאיסור כרת אבל באיסור לאו לא החמירו וכדאמרינן נמי בפרק הנחנקי' גבי ישב לו קוץ בנו אסור אחר מותר מ"ט בנו שגגת חנק אחר שגגת

זו הוה אמאי יחדו אסור משנת דאמר העיר וה"מ ז הוא זם נס דרבנן זשמע לנכרי אפילו יתרים ז ככל דרבנן בפסח עליהן זכילה כדרך כדרך בפ"י בחולי גבינה א' לא יברים שאין מכה סכנה משום יעשה זכות נסורה

כדלן

מדאמרי' במסכת סוכה 50 ואין ממעטין אותן ביי"ט ואי אית ליה הושענא אחריתי שרי, אלמא דבר שאינו מתכוין מיקרי אע"פ שהמלאכה נעשית בודאי, כיון שאינו נהנה באותה המלאכה ולא להנאתו הוא עושה. ועוד מדאמרי' בפ' הכונה 51 גבי התולש עולשין מתוך שדהו אם ליפות את הקרקע בכל שהוא ופרכי' אטו כולו לאו ליפות את הקרקע נינהו ופרכי' ל"צ דקעביד בארעא דלאו דילי. ומאי תירוצא הא מ"מ מיפה הוא ופסיק רישי' ולא ימות הוא. ובפ' ר"א דמילה 51 אמרי' ואי דאיכא אחר ליעבד אחר דלא ניה ליה [ומתרץ דליכא אחר]. ולרבא גמי פריך, ולא כמו שפרש"י ז"ל דלאביי פריך מקמי דסברה. ועוד אחרת מדאמרי' בפ' במה מדליקין 52 מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, אלמא שאינו מתכוין מקרי אע"פ שהוא לובש בודאי. ועוד אחרת מדאמרי' בסדר יומא בפ' א"ל הממונה 53 א"ר יהודה עשיות של ברזל היו מחממין לו מערב יה"כ ומטילין לתוך הצונן בשביל שתפוג צינתו, ואקשי' והלא מצרף, ופריק אביי אפי' תימא שהגיע לצירוף דבר שאינו מתכוין מותר, והיכי הוי דבר שאינו מתכוין שהרי בודאי הוא נעשה אותו צירוף. ולפי זה הדעת פ' בעל הערוך ז"ל במסוכריתא דנזייתא שהיא סתימה שבפי הכד או סתימת נקב מלמעלה, כההיא דאמרי' בפ' תולין לא ליהדוק אינש אודרא אפומא דשישא וכו', שהשמן חוזר לפך הא סתימת ברזי הדפנות מותר שהרי אינו מתכוין לסחיטה ואינו נהנה בה, אלא הוי פסיק רישיה ולא ימות דלאבוח אזיל 54. וזאת הסברא לא הסכימה לדעת, ואלו הראיות יש לדחותן, שזו שאמרו במס' סוכה דא"ל הושענא אחריתי, כך טעמה שאין מיעוט ענבי ההדס תיקון אלא למי שרוצה לצאת בו

י"ח אבל למאן דבעי ליה למידי אחרניא לאו תיקון הוא, ואין ההדס עומד ומיוחד לצאת בו אלא להריח בו או לדבר אחר, לפיכך כשאין לו הדס אחר והוא ממעט כדי לתקן אותו לחובתו, הוא כעושה כלי ואסור, אבל כשהוא ממעט לדבר אחר ויש לו הושענא אחריתי נמצא שאינו מתקן, שהרי אין בזה תיקון להדס שהרי הוא עומד להריח ולדבר אחר, ולא עשה שום מלאכה לא במתכוין ולא בשאינו מתכוין, ולא שמענו בממעט ענבי הדס בפסח שיהא אסור, וזו כיוצא בה 56. ומ"ש בפ' הכונה בארעא דלאו דילי אפשר לפרש שפטור מפני שהיא מלאכה שא"צ לגופה וכאידך דר' שמעון שהרי לזה העושה אינו צריך לגופה וכבר כתבתי זה במקומה, וענ"ל שיפוי השדה אינה המלאכה, אבל תלישת העשבים היא המלאכה המחייבת ומשום תולש מתרינן ביה, אלא שהתלישה חשובה להתחייב עליה בכל שהוא כשהוא מתכוין ליפוי השדה, וכשהשדה אינו שלו אינו חשוב בעיניו יפוי השדה כלום, ואין התלישה חשובה להתחייב עליה במשהו 56. וזה דומה למצניע דחייב בכל שהוא 57 ושאר בני אדם אינן חייבים עליהן אלא בשיעורן. אבל בתוספתא 58 מצאתי דמייפה את הקרקע מלאכה בפני עצמה היא ומשום חורש מתרינן ביה דקתני אם נתכוין בכולן חייב שתיים, אלא שיש לתרץ כדאמרן דחורש וא"צ אלא לעפר מלאכה שא"צ לגופה היא, וה"ג מוכח בירושל' בפ' כלל גדול 59. ומה שהתיר ר"ש למוכרי כסות ללבוש כלאים, משום דלא אסרה תורה אלא מלבוש שסתמו להנאה, אבל כשאין לו ממנו הנאה לאו מלבוש הוא אלא משאוי בעלמא, והכי אית' בפ"ק דיבמות 60 ואתא ר"ש ושרי בשאינו מתכוין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, ומן הטעם הזה אמרו 61 בגדי

56 במיחוס לר"ן כ"כ לעיל ק"א בשם הרא"ה, ומקורם מרבנו, וכ"כ במנ"ח מדעתו במוסף השבת סוף אות ג ועי' גוביית אר"ה סי' לד. 57 לעיל ז, ב. 58 במכילתין פ"ט (י) ה"טו. 59 ה"ב, 60 ה"ע"א. 61 יומא סט, ע"א ועיין בהגהת הגר"א שנושאר בצ"ע, מיהו דעת רבנו כבעל המאור ביצה יד, ב דקשין מותר מה"ת אפילו ללבושה והא דערכין הותרו לכהנים היינו בכלאים לכהן גדול, ועי' השגות הראב"ד לרז"ה שם ושט"מ שם, ריטב"א יומא שם ומאירי, ועי' לעיל בפרק במה אשה ברבנו.

ורא"ש שם ותוס' כתובות ה, א. 50 לג. ב. 51 לקמן ק"א. א. 51* ק"ג, א. 52 כט, ב. 53 יומא לד, ב. 54 באחרונים חקרן אי דוקא בלא נהנה או אפילו בלא איכפת, וכן אי הוי הטעם משום דכל דלא גיחיל הוי כמלשאצ"ג ונפ"מ לר"י, ועי' הגרע"א במערכה ביומא, הגר"ח הלוי ריש הל' שבת מרכבת המשנה ואבה"א שם, וחז"א סי' נ ועוד. 55 וכ"כ בר"ן וריטב"א, ועי' רא"ש ותוס' שכתבו התם מטעם מצוה התירו, והיינו דס"ל דפס"ד דלג"ל הוי כמלאכה שאצ"ג דאסור מדרבנן ובמקום מצוה לא אסרו.

האסור לכנות גחלת של מתכת כדאמר שמואל צ"י כירה
 אע"ג דליהו ס"ל כר"ש צדש"מ וקשרי צמיחם אפילו שיעור
 לצרף אפ"ה אסור לכנות גחלת של מתכת אם לא צר"ה
 צמקום הזיקא והטעם משום דגחלת של מתכת מיתחף בשל
 עץ לכן אסור משום שנות דמכנה משא"כ לירוף דמיחם שרי
 לגמרי דלא מיתחף בגחלת של עץ ועיין לקמן פ"ג. ולהכי
 הולך רבנו לטעם אין שנות צמקדש משום דנעשית מלונן
 מחיי כמכנה וזה צרור. וזהכי ניחא הכך דכלאים שהלונש
 להצריח מכס כיון שהוא מתכוון ללבישה להצריח התמס
 ה"ל פ"ר וכלו מתכוון להתחמם דא"ל ללבוש בלא חימום
 וכן הכורך חגלים של כלאים צידו שמתכוון לכרוך כדי למשוך
 הנהמות צכת וא"ל לכרוך בלא חימום היד ה"ל פ"ר וכן
 המעלה על כתפיו מרדעת לישא צו את הזבל שהרי מתכוון
 שיהיה המרדעת על כתפו וא"ל לישא הזבל בצופן אחר כי
 אם כדרך הנושאים צכת ה"ל פ"ר וכלו נתכוון
 לחימום. אצל מוכרי כסות שאין כוונתו רק להוליך והרי
 אפשר להוליך צידו הילכך אי נמי מניח על כתפיו ה"ל דשאי"ת
 דאפשר למעבד כלנועין וכה"ג בתופרי כסות שאין כוונתו
 רק לתפור ואינו מתכוון שיהיו מונחים על צרכיו. וכה"ג
 צנושא מת וזהמה שאין כוונתו להעלות הכלאים ע"ג אלא
 להוליך המת וזהמה והרי אפשר לישא צידיו או להפשיט
 הכלאים מעליהם הילכך לא מקרי פ"ר. וגם משום מראית
 עין לא שייך צבו דהרואה מוכרי כסות ותופרי כסות אינו
 חושדן ויודע טרירדין בעצדיתייהו וכה"ג צמת וזהמה הכל
 יודעין שכוונתו לשאת אותם. משא"כ צנתפזרו מעות לפני
 עכו"ם הרואה מרחוק אינו מרגיש ליקוט המעות איכא
 שדלא משום מראית עין. וניחא נמי הך דהצונה דרצנו
 מפרש הא דמשני צנמי לא צריכא דקעציד צארעא דצנרי
 לאו איקומתא היא דהצנרייתא איירי דעציד צארעא דצנריה
 דא"כ ה"ל הצ"ע כגון דעציד צארעא דצנריה אלא ה"ק
 מי לא משכחת ל"י דעציד צארעא דצנריה דלא שייך ליפות
 את הקרקע הילכך אפילו עציד נמי צארעא דידיה לא מקרי
 פ"ר ולא דמי להך דצצנת דק"כ צנר שאחורי הדלת דלייט
 רצ אמאן דפתח דה"ל פ"ר וכן מילה צנרעת דה"ל פ"ר
 אע"ג דאפשר צעולם לפתוח ולתול בלא כינוי וקלינת צהרת
 אפ"ה כיון דהשתא איכא נר וצהרת ה"ל פ"ר. זה אינו
 דהתם הרי מגמתו לתול תינוק זה ולפתוח דלת זו שיצ צהן
 צרעת ונר משא"כ הכא דאין מגמתו ללקט צארעא דידיה
 אלא מגמתו לקצור צרדין לעצים בכל מקום שהן אפילו צארעא
 דצנריה שפיר מקרי דשא"מ. ולפמ"ש הצנלי מסכים עם
 הירושלמי הסוכר ושפיר קאמר צירושלמי דהקולר לעצנים
 לא חשיב פ"ר לענין יפוי הקרקע. אמנם קוש"י התוס'
 צצנת דע"ה על פרש"י מהך דהצונה צריך לשות גל לצ מלי
 הלי דקמשי צנמי לא צריכא דעציד צארעא דצנריה דלכתי
 הוה פ"ר אף צארעא דצנריה ומה שמתכוון לקצור כאלו
 נתכוון ליפות הקרקע ואי משום דה"ל משא"ל קשה ככ"ל
 דלדין דקיי"ל צמשא"ל כר"י לא שייך תירוץ הגמ' אך י"ל
 דאפילו כר"י פטור מללכה שאינה צריכה כלל וכתי"ש התוס'
 פ' כלל גדול דע"ג אהא דזימר וצריך לעצים דאפילו כר"י

דמחייב צמשא"ל צעינן לצורך עינים וכי' וכדא"ר יוחנן לקמן
 כצנץ ושלקות שסחטן לגופן מותר ואמאי שרי לגופן להוי
 כמשא"ל וכי' ע"ש (וראיתי צירושלמי פ' כלל גדול דגרים
 התם כצנץ שסחטן לגופן פטור ומוקים ל"י התם כר"ש
 והקשה הגאון מ' דוד אצ"ד דק"ק צרלין צפירושו לירושלמי
 דמסוג' ירושלמי זו יש מקום עינן על התוס' דהאיך הוכיחו
 דאין דרך דישה צכך ואפילו כר"י שרי כיון דצהדיח מוקים
 ל"י צירושלמי כר"ש ע"ש שהניח צנ"ע. ולענ"דן לייצג דשפיר
 הקצו התוס' אמאי שרי לגופן אפילו כר"ש אכתי להוי
 כמשא"ל דפטור אצל אסור והיינו לפי גירסתנו צצנלי לצופן
 מותר. אצל צירושלמי דגרים לגופן פטור שפיר מוקים
 כר"ש) אמנם זה אינו דצצלמא קולר ואין צריך לעצים ה"ל
 קלקול דומיא דקורע ואין דרך מללכה צכך משא"כ מיפה
 את הקרקע צארעא דצנריה דהוא תיקון אטו משום שהוא
 אין צריך לו יהיה פטור ולא יהי חשיב תיקון מה שמתקן
 לצנרו. תדע מדלל משני לעולם צארעא דידיה וכגון שאינו
 צריך לו אלא ודאי דצארעא דידיה חשיב תיקון אפילו אינו
 צריך לו הואיל דניחא ליה וצארעא דצנריה ה"ל פ"ר. דלא
 ניחא ליה וכדעת הערוך. דיג לדחות דודאי קצירה זו
 צארעא דצנריה חשיב קלקול דניחא ליה לצנריה טפי צהנך
 צרדים מציפוי הקרקע משא"כ צארעא דידיה דניחא ליה
 הקצירה לצורך עינים ממילא ניחא ליה נמי ציפוי הקרקע
 והיינו דקאמר צנמי לא צריכא דעציד צארעא דצנריה דפטור
 על יפוי הקרקע דה"ל קלקול דלגנזי צנריה שהוא רוצה שיהיו
 העצנים מחוצרים צקרקע ואין לו הנאה כלל מיפוי הקרקע
 (משא"כ צארעא דידיה ככ"ל) הילכך יפוי קרקע דצנריה
 ה"ל משא"ל כלל לא לו ולא לצנרו וכיון שהוא אינו מתכוון
 לקצור צארעא דידיה לא אמרינן דה"ל כאלו נתכוון ליפות
 קרקע דידיה ואע"פ שאינו צריך לו הרי ניחא ליה דכיון דה"ל
 דשא"מ לא מקרי פ"ר כלל דאפשר בלא יפוי קרקע דניחא ליה
 והנן זה (וכן כצנץ שסחטן לגופן כיון דכל עיקר סחיטתו
 לרככך ואין מגמתו לסוחטן לא הוה פ"ר אפילו סוחטן ממש
 דאפשר לרככך בלא סחיטה וה"ה צומר וצריך לעצים אע"ג
 שאין זה כוונת התוס' מ"מ י"ל טעם זה). וזהכי ניחא נמי
 דצרי רצנו צה' סוכה דמפרש הא דאמרן לא צריכא דלית
 ל"י הושענא אחריית דאז לא ה"ל כוונתו ללקט לאכילה פ"ר
 הילכך כי לית ל"י נמי הושענא אחריית ה"ל דשא"מ כיון שאין
 כאן פ"ר לתקון מנא. א"י כגון דלית ל"י הושענא אחריית
 דלית עלי עצנים וא"כ אין תכלית מגמתו ללקט מהושענא
 זו אלא כוונתו לאכילה וה"ל ממש דומיא דארעא דצנריה
 (ואע"ג דגרסינן התם הצ"ע דלית ל"י הושענא וכי' גי' רש"י
 לא צריכא וכן גירסת התוס' ציומא ד"ה ה"מ הסוכר וצפי
 הצונה דק"ג ע"ש). וזהכי ניחא נמי דצרי רצנו צהק"פ
 דמפרש כיון דמני עציד צצוזא דליכא הפשט ואין כוונתו
 אלא להוציא הפסח הילכך א"כ מפשיט כדרכו כיון שאין
 כוונתו להפשיט לא הוה פ"ר (וכה"ג אפשר לייצג דצרי
 הרצנא הכ"ל דהנועל צעזו וצנע הצני כיון דנועל הצית
 לשמרו נמאל אין מגמתו לנעול הצית אלא לשמור מה צצצית
 והרי אפשר צעולם לשמור בלא נעילה הילכך כי נעל לא מקרי

11

נראה כדבריו דהרי ציננות שם ילפי העלמה מלבישה "מה
 לבישה דלית בה הנאה אף העלמה דלית בה הנאה" ומשמע
 דגם מלבישה אינו עובר אלא"כ יש בה הנאה וילפי העלמה
 מלבישה, ודווקא לפרש את כונת הגמ' דמה לבישה דעלמא
 דיש בה הנאה אבל בכלאים צאמת עובר אף מלבישה
 דלית בה הנאה.

אך מש"כ הט"ז ליישב דמצריחי המכס נהנים במה שאינם
 משלמים מכס והנאה זו אסורה כהנאה לבישה לכאורה
 חמורה דהלך לא נאסרה אלא הנאה לבישה בכלאים ולא שאר
 הנאות ומה שהם נהנים באי תשלום המכס בודאי אינה
 הנאה אסורה בכלאים ואף אם הנאה זו באה להם ע"י
 לבישת הכלאים (ומלבד זאת יש לעיין אם מניעת ההפקד
 הוא כהנאה ואכמ"ל), ועוד ז"ע לשיטת הט"ז דמלשון
 הרמב"ם משמע דלא רק במצריח המכס אסור בעשרה
 בגדים ועג"ל אלא אפילו להצריח המכס וכ"ש דבעלמא
 אסור אעפ"י שאינו נהנה עי"ש וא"כ שוב ז"ע למה אסור
 והלא בעינן הנאה.

ובש"ך שם בס"ק ח' דמה גם הוא את דברי הב"י וכתב
 לחלק דשאני מצריח המכס דכונתו לבישה שהרי
 כל כונתו להיראות מלובש כדרך בני"א צמלבושיהן דאין
 משלמים מכס על מלבושים וא"כ מתכוין לבישה משא"כ
 מוכרי כסות כל כונתם רק למכור ולא להיראות מלבושים
 עי"ש.

וגם בזה ז"ע דפי"ט גדר לבישה במה שכונתו להיראות
 מלובש ע"י בגד זה אם אינו מתכוין להנאת לבישה,
 ועדיין צריך לציין להבחין בין הלובש כלאים כדי למכור ובין
 הלובשו ע"מ להצריח את המכס.

והע"ד הי' נראה בזה כחלמ"ד ה"ד נקרקע, דהנה במה
 שכתב הבית יוסף דבמוכר כסות מיידי רק
 בהעלמה ולא מלבישה ממש, דבר הי' אמת בפיו דכ"כ
 הרמב"ם בפירוש המשנה שלו בפ"ט מכלאים משנה ה' עי"ש,
 וכ"מ מלשוננו שם בהט"ז דכתב שלא יתכוין שהכלאים שעל
 כספו ייילנו מפני החמה ומשמע שאינו לבוש ממש אלא
 הכלאים על כספו, אך צאמת ז"ע בדבריו כמ"ש הט"ז
 והש"ך דמ"ש לבישה מהעלמה ובפרט דכל מה דבעינן הנאה
 בהעלמה לא ילפי אלא מלבישה כנ"ל.

אף נראה בזה דס"ל להרמב"ם דכיון דיסוד איסור כלאים
 אינו בהנאת הלבישה אלא בלבישת ההנאה כמ"ש

בספרי שם ולעיל אות א' לא בעינן שיהנה בפועל כדי להיחסר
 בכלאים אלא כל לבישה שצאמת לשם הנאה והוא לובשו
 בדרך שצ"א סתמן נהנים מלבישה זו יש בו איסור
 כלאים אף שאינו נהנה כלל וד"ז מפורש בדבריו שם
 בה"י"ח דכתב דאסור ללבוש כלאים אפי"ו ע"ג עשרה
 בגדים שאינו מנהגו כלום ולוקה על זה, והכל חלו רק

אלא בלבישת הנאה א"כ כשאנו מתכוין להנות הוא
 כדשא"מ כיון שאינו מתכוין לאופן האיסור ותמליטו
 אף שמתכוין למעשה האיסור, וכעיי"ו מנינו בתוס' כתובות
 ו' ע"א שכתבו דמפיס מורסא להוציא ליחה הוא פסי"ר
 וכ"כ ציומא ל"ד ע"ב ובח"י רעק"א הקשה דהו' ממש
 דבר המתכוין כיון שמתכוין לעשות נקב להוציא ממנו
 ליחה אלא דהו' משאל"ג עי"ש, אך נראה דס"ל להתוס'
 דבכה"ג מיקרי שפיר דשא"מ אף שמתכוין למעשה האיסור
 כיון שאינו מתכוין למהותו, וכעיי"ו מנינו עוד ברשב"א
 שבת קל"ג ע"ב דהמל במקום צהרת הו' דשא"מ אף
 דמתכוין לקצץ הבהרת וזה איסורו דכיון דכל האיסור אינו
 ע"מ הקציעה אלא משום שע"כ מטהרה והוא אינו
 מתכוין לטהרה הו' דשא"מ ועוד מנינו כעיי"ו במנחות
 כ"ו ע"א ברש"י דכבוד שאחזו דם מותר להקיז לו
 דם אפי' שעושה בו מום אעפ"י שמתכוין לעשיית המום
 כיון שאינו מתכוין ע"מ לשחוט (והתוס' שם חלקו
 עליו בזה עי"ש) ולעיל בס"י ג' הארכתי בזה. וכיו"צ נראה
 בנ"ד דהו' דשא"מ כיון שאינו מתכוין לבישת הנאה אף
 שמתכוין למעשה הלבישה ודו"ק בזה.

ויש"ך צינת הל"י סי' א' אות ה' שהוכיח דצאמת הו'
 הנאת הלבישה יסוד האיסור ולא מעשה
 הלבישה שאל"כ למה הו' דשא"מ והצי"א כמה מקורות
 כעיי"ו דבכה"ג לא חשיב דשא"מ לשי' התוס' אך לא
 הצי"א את דברי התוס' ככתובות דמשמע מדצריחם דגם
 בכה"ג הו' דשא"מ כנ"ל, ויש לעיין בזה עוד בצי"ה י"ג
 ע"ב במה שאסרו להציע כלאים חתתיו שמה חכך יומא על
 בשרו ורש"י פי' בשי' דרכים דנראה לכא"ו דשי' הפירושים
 נחלקו אם הנאת הלבישה נאסרה או לבישת הנאה, ויש לפלפל
 טובא בכ"ז אלא שלא נתפניתי כעת להאריך יותר.

ב) והנה נתקשו הראשונים והפוסקים בשיטת הרמב"ם
 דבפ"י מכלאים הט"ז פסק דמוכרי כסות
 מוכרין כדרך ובלבד שלא ימכרו להנות, ושם בהלכה י"ח כתב
 דאסור ללבוש כלאים "ואפי"ו על גבי עשרה בגדים שאינו מנהגו
 כלום ואפילו לגנוב את המכס ואם לבש כן לוקה" ודבריו
 נראין כסותרים אלו את אלו, דמאי שנא מוכרי כסות דמותרין
 כיון שאינם מתכוונים להנאה ממצריחי המכס דג"כ אינם
 מתכוונים להנאה ואסורים מה"ם דהלא לוקין כמבואר בדברי
 הרמב"ם.

ובב"ב שם וכן צב"י ציו"ד בס"י ש"א כתב דצאמת לא
 בעינן בלבישת כלאים הנאה כדי להתחייב ורק
 בהעלמה נחדש דאם אינו נהנה פטור ובמוכרי כסות מיידי
 שאינם לובשים את הכלאים אלא מעלים אותם ע"ג כחפיהם
 עי"ש.

אך הט"ז שם בס"ק ו' הקשה עליו דמה שנא לבישה
 מהעלמה הלא גם העלמה אסורה מה"ם ולכאורה

12

צורת הליצה ומהותו ומהות הנגד לכל שמתמו להנאה
הוא בכלל לציצה ואסורה משום כלאים, ורק צהעללה צעין
שיתכוין להנות ויהי לשם הנאה דל"ה אינו דומיא לציצה.

ובאמת נראה דזה גם דעת הש"ך דעיקר הדבר לכל
שהוא צעיקר דרך לציצה אסור בכלאים אף אם
אינו נהנה בפועל אך הש"ך לא חילק בין לציצה להעללה
ולדעתו אף בציצה גמורה אם אינו לשם לציצה מותר כנ"ל.

ולפיכך פירש צמוכרי כסות דמיירי שלא צדק לציצה
אלא צהעללה דאין סתמו להנאה ולפיכך מותר
אם אינו מתכוין להדיח להנות.

ומטעם זה לא חילק הרמב"ם צמוכרי כסות בין הו פסיק
רש"א או לא דכיון דמיירי צהעללה שאין סתמא
להנאה אין צו איסור אלא כ"כ נכתוב בפ"י להנות ולא כשי' התוס'
צצנת כ"ט ע"כ שכתבו דמיירי רק באופן דלא הו פסיק,
ודברי הר"ם שם שכתב גם צשיטת הרמב"ם דצמוכרי כסות
מיירי באופן דלא הו פסיק דמוקין.

סימן ל"ד

בעניני גירות*

א

גר שקיבל עליו כל התורה חוץ מדבר אחד

הנה נחשבנו האסרוניס בגר שקיבל על עצמו עול מצוות
"חוץ מדבר אחד" אם הו גר או לא. ויסוד הספק
בזה הוא ההנחה הפשוטה דאף דקיי"ל כמ"ד ציצמות כ"ד
ע"כ דכולם גרים דהיינו אף מי שנתגייר לשם אישות ולשם
ממון וכדו' מ"מ היינו רק משום דאין סהדי דכיון שנתגייר
"גמר ומקבל" וצאמת מתכוון הוא לקבל על עצמו עול
מצוות צאמת וצאמיס כמ"ס הריטב"א שם ציצמות אבל
אם נראה שאין הגר מתכוין צאמת לקבל על עצמו עול
המצוות אינו גר כלל וכ"כ מדברי התוס' שם ציצמות
ד"ה הלכה שכתבו דהא דהו גרי אריות היינו משום
דהתם היו עובדים אלהיהם וכו' הרי דכיון שהיו עובדים
עבו"ז ולא התכוו לקבל עול מצוות צאמת אינם גרים
כלל, ונראה דזה כונת הרמב"ם צפי"ג מאיסור"צ הט"ו
ש"כל החור מן הגויס צצביל דבר מהצלי העולם אינו
מגייר הצדק, ואעפ"כ היו גרים הרבה מתגיירים צימי
דוד ושלמה צפני הדיוטות והיו ציה"ד הגדול צוושטין
להם לא דוושין אוחס אחר שטבלו מכל מקום ולא
מקציין אותן עד שתראה אחריתם" וכן הוא צשו"ע

* סימן זה הוא חלק מקונטרס שח"י בעניני גירות וקבעתי כאן

יו"ד סי' רס"ח סעי' י"ב דמי שנתגייר לשם אישות
וממון וכו' "ממתיניס לו עד שמתברר דקסור" עי"ש,
הרי דאם לא התכוין צאמת לקבל על עצמו עול התורה
והמצוות אינו גר, וכיון שצבוואר מכ"ז דאין גירות ללא
קבלה אמתית של עול מצוות יש להסתפק אם קיבל עליו
כל התורה חוץ מדבר אחד אם הו חסרון צקבלת עול
מצוות.

ודבר בזה הצית יתחק (מ"ב יו"ד סי' ק') והאחיעזר (ס"ו
סי' כ"ו), ושורש דבריהם סובבים על המצואר צצכורו
ל' ע"כ ד"עכו"ס שצא לקבל דברי התורה חוץ מדבר אחד אי
מקבלין אותו" ומסתפקו אם רק לכחלה אין מקבלין אות
או אף צדיעבד אין חוקף לגירותו, ועי"ש צצ"י שמתחלו
הציא ראי' מהמצואר צצצנת ל"א ע"א צאותו הגר צצו
לפני שמאי ואמר "תורה צצצנת אני מאמיך ותורה צצצני
איני מאמיך, גיירני ע"מ שאקיים תורה צצצנת ודחא
שמאי והלל גייריה ושצו שכנע אותו לקבל גם צושצע"פ
הרי שמתחלה גיירי' אף שלא קיבל על עצמו אלא צצצנת
ולא האמין צצצצע"פ וק"ו הדברים דאם קיבל כה"ו
חוץ מדבר אחד דהו גר, ואף שכתב רש"י שם דהלל הו
צצווס שסופו לקבל הכל לשם שמים מ"מ טעם זה ל
מהני אלא להחיר לקבלו לכחלה אבל צודאי לא מהני א
יש חסרון צקבלת עול מצוות, אך שצו כחצ דיש לדמו
דאין כוונת הגמ' דהלל גייריה ממש אלא שקיבלו לקרו
וללמדו ורק לאחר שקיבל על עצמו גם תורה צצצני
גיירי' עי"ש.

אך צאמת נראה דוחק גדול לומר דלא גיירי' אלא לא
שקיבל גם צושצע"פ ודבר זה נסתר מדברי רש"י
שכתב דשמאי לא קיבלו משום דאין מקבלין גר שקיבל הכל
מדבר אחד כמצואר צצכורות שם והלל גיירי' מש
דס"ל "דלא דמיא הא לחוץ מדבר אחד שלא ה
כופר צתורה צצצע"פ אלא שלא היה מאמין שהיא מ
הצבורה והלל הוצטח שאחר שילמדנו יסמוך עליו", ו
לא גיירי' כלל עד לאחר שקיבל צושצע"פ לא ק'
מידי מהא דצכורות דאטו אסור ללמד למי שצא להמג
את עיקרי התורה ויסודותיה, וע"כ דגיירי' ממש ומשו
קשה מהא דצכורות ושצו ראי' לכאורה דמהני גירות א
צחוץ מדבר אחד.

אך צאמת כבר ציאר רש"י שם דאין זה דומה לחוץ מו
אחד שגר זה לא כפר צושצע"פ אלא שלא האמין
כמצואר צצבריו, אך ראייתי שנתקשו מאד צצצנת דו
דמאי שצא "הכופר" ממי "שאינו מאמיך", וכו'
פשוט צכונתו דצגדר קבלת עול מצוות לא צעין

מקומו היות ונתבאר בו דברי רש"י בדף ל"א ע"א.